Cuprins

LISTA DE ABREVIERI 11

I. DREPT CIVIL 13

A. Aplicarea legii civile 13

1. Certificat de atestare fiscală. Imposibilitatea de a crea, modifica sau stinge raporturi juridice 13
2. Prestaţii sociale încasate necuvenit de moştenitorii beneficiarului. Cerere de restituire. Lege aplicabilă 16

B. Drepturi reale 18

3. Procedura de restituire a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989 18

C. Teoria generală a obligaţiilor 21

4. Daune morale. Plângeri penale şi majorări administrative. Exerciţiul normal al unui drept subiectiv 21
5. Obligaţii contractuale. Succesor cu titlu particular al debitorului. Consecinţe 24

D. Contracte speciale 26

6. Contract de rentă viageră. Neinstituirea obligaţiei de plată a rentei pe durata vieţii credirentierului. Consecinţe 26

II. DREPTUL FAMILIEI 30

7. Minor. Plasament în regim de urgenţă pe cale de ordonanţă preşedinţială. Înlocuire măsură. Interesul superior al copilului 30

III. DREPT PROCESUAL CIVIL 38

8. Cheltuieli de judecată. Posibilitatea solicitării pe calea unei acţiuni separate 38
9. Efectul pozitiv al puterii de lucru judecat 41
10. Hotărâre de divorţ. Renunţare la apelul exercitat. Cale de atac 45
11. Îndreptarea hotărârii. Eroare materială 47
12. Perimare. Întrerupere curs. Condiţii 48
13. Recurs. Admisibilitate 49

14. Recurs. Motive de nelegalitate. Invocare 51
15. Recurs principal. Nemotivare. Sancţiune. Efecte asupra recursului incident 53
16. Revizuire. Hotărâre care nu evocă fondul. Sancţiune 55
17. Urmărire silită imobiliară. Lucrări autonome sau readăugate, înscrise în cartea funciară la data începerii urmării silite 56

IV. DREPTUL MUNCII ŞI SECURITĂŢII SOCIALE 59

A. Aspecte de drept material 59

18. Funcţie de conducere în sistemul de învăţământ universitar. Indemnizaţie de încadrare mai mare decât cea stabilită potrivit Legii nr. 153/2017 pentru anul 2022. Solicitarea de plafonare a indemnizaţie de încadrare prin raportare la o funcţie de execuţie 59
19. Încetarea contract individual de muncă. Perioada de probă în cazul funcţiei de conducere 67
20. Încetarea de drept a contractului individual de muncă, în considerarea îndeplinirii condiţiilor de pensie pentru limită de vârstă. Necesitatea unei manifestări ferme, neechivoce a opţiunii de continuare a raporturilor de muncă până la împlinirea vârstei de 65 de ani. 76
21. Majorare salarială. Act adiţional la contractul individual de muncă. Modalităţile actului juridic 87
22. Obligaţia de eliberarea unei adeverinţe, în vederea recalculării pensiei de serviciu conform Legii nr. 567/2004 cu luarea în calcul a nivelului maxim al indemnizaţiei de încadrare brută lunară stabilită prin raportare la o altă valoare de referinţă sectorială decât cea utilizată în calcul salariului avut în ultima lună de activitate 94
23. Personal didactic auxiliar din învăţământul special. Refuz de acordare a majorării cu 15% a salariului de bază conform Anexei I, Cap. I, A, pct. 6 nr. crt. 4, lit. B, art. 4 din Legea nr. 153/2017 100
24. Personalul din instituţiile de spectacole sau concerte. Sistare plată spor pentru condiţii grele la intrarea în vigoare a Hotărârii de Guvern nr. 360/2018 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind stabilirea locurilor de muncă, a categoriilor de personal, a mărimii concrete a sporurilor pentru condiţii de muncă, precum şi a condiţiilor de acordare a acestora pentru familia ocupaţională de funcţii bugetare „Cultură” 104
25. Răspundere patrimonială. Prescripţia dreptului material la acţiune. Aplicarea legii civile în timp. Ultraactivitatea legii vechi 117
26. Răspunderea patrimonială a primarului. Prescripţia dreptului material la acţiune. Conflictul de drept intertemporal generat de intrarea în vigoare a noului cod civil din perspectiva regimului juridic aplicabil prescripţiei extinctive. Suspendarea cursului prescripţiei 126
27. Restituire sumă nedatorată. Inaplicabilitatea Deciziei Curţii de Conturi asupra clauzelor contractului colectiv de muncă 133

28. Revocarea deciziei de acordare a sporului ştiinţific de doctor emisă în baza Legii nr. 284/2010 pe motivul nedesfăşurării activităţii în domeniul pentru care deţine titlul ştiinţific de doctor conform Legii nr. 153/2017 140
29. Salarizarea personalului plătit din fonduri publice. Acordarea sporului pentru condiţii deosebit de periculoase în situaţia personalului încadrat pe funcţia de „operator date III" - personal TESA într-o unitate sanitară, în conformitate cu dispoziţiile art. 2 alin. (2) din H.G. nr. 917/2017 şi nu prin raportare la Anexa II, articol unic, lit. A), pct. 17 la H.G. nr. 153/29.03.2018 145

B. Asigurări sociale 151

30. Decizie privind recuperarea sumelor încasate necuvenit cu titlu de drepturi prevăzute de legile cu caracter special. Obligaţia de indicare a textului legal justificativ al obligaţiei fiscale 151
31. Prima de relocare. Condiţii de acordare. Imposibilitatea de cumul cu prima de activare 157
32. Suspendarea plăţii pensiei. Posibilitatea casei teritoriale de pensii de a dispune suspendarea plăţii pensiei conform art. 114 din Legea nr. 263/2010 în situaţia în care procura specială la care face referire art. 103 şi-a încetat valabilitatea indicată în art. 77 din acelaşi act normativ 163

C. Aspecte de drept procesual 167

33. Cheltuieli de judecată solicitate în cadrul apelului cu ocazia soluţionării unei cereri incidentale de suspendare provizorie a executării sentinţei civile la care apelantul a renunţat. Prematuritate 167
34. Contract sportiv. Natura juridică a raporturilor contractuale stabilite de către părţi. Competenţa generală a instanţelor judecătoreşti 170

V. DREPT COMERCIAL 185

A. Drept civil 185

35. Contract de asistenţă juridică. Pretenţii rezultând din onorarii pentru activităţi avocaţiale prestate, fără informare şi comunicarea cu pârâta-client, în absenţa acordului acesteia cu privire la domeniul prestaţiilor angajate şi cuantumul onorariilor pretinse. Netemeinicia pretenţiilor 185
36. Daune morale – Principii orientative de evaluare. Daune materiale – regim probator. Culpa victimei în producerea sau agravarea prejudiciului nepatrimonial. Condiţii de probaţiune. Regimul juridic distinct al dobânzilor şi cel al penalităţilor 201
37. Prescripţia exercitării dreptului la acţiune. Întreruperea termenului de prescripţie potrivit regimului juridic prevăzut de noul Cod civil. Respingerea excepţiei 209

B. Dreptul asigurărilor 214

38. Pretenţii băneşti rezultând din devizul de reparaţii auto. Refuzul asigurătorului de a acorda despăgubirea conform devizului depus de beneficiarul asigurării. Admiterea acţiunii în pretenţii 214
39. Stabilirea datei de curgere a dobânzilor în materia despăgubirilor izvorând din răspunderea civilă pentru prejudicii produse prin accidente rutiere. Regimul juridic distinct al penalităţii de întârziere prevăzut de legislaţia specială privind neplata despăgubirii de către asigurător. Admiterea apelului reclamantului 219

C. Dreptul consumului 228

40. Clauze abuzive. Condiţii. Sancţiune – nulitatea absolută a clauzelor 228

D. Dreptul comerţului internaţional 237

41. Contract internaţional de transport de mărfuri. Neexecutarea obligaţiei de plată a transportului de către expeditor prin invocarea excepţiei de neexecutare. Buna-credinţă în caracterizarea refuzului justificat pentru neexecutarea obligaţiei proprii. Respingerea excepţiei 237

E. Dreptul insolvenţei 240

42. Acţiune în anularea actelor sau operaţiunilor frauduloase ale debitorului introdusă de creditoare. Decăderea din exerciţiul dreptului la acţiune. Respingerea ca tardivă a acţiunii creditorului reclamant 240
43. Cerere adresată de lichidatorul judiciar provizoriu judecătorului sindic pentru confirmarea sa în procedura insolvenţei, pe temeiul imposibilităţii de adoptare a unei hotărâri a creditorilor în acest scop. Admisibilitate 244
44. Contestaţie pentru anularea hotărârii adunării creditorilor. Invocarea caracterului inadecvat al preţului minimal de valorificare al bunului imobil supus vânzării de către creditori. Respingerea contestaţiei 247
45. Decizia creditorului majoritar, pentru revocarea hotărârii adunării generale a creditorilor şi desemnarea altui administrator judiciar în locul celui desemnat de adunarea creditorilor. Nelegalitate 251
46. Soluţionarea cauzei exclusiv prin admiterea excepţiilor autorităţii de lucru judecat şi a inadmisibilităţii contestaţiei la tabelele de creanţe diferite ale debitorului. Nelegalitate 262

F. Aspecte de drept procesual civil 268

47. Cerere pentru recunoaştere şi executare hotărâre arbitrală străină. Condiţii de regularitate – Convenţia de la New York (1958). Condiţii de admisibilitate prevăzute de legea naţională. Opozabilitatea clauzei compromisorii şi autoritatea de lucru judecat al hotărârii arbitrale străine. Admiterea cererii 268

48. Revizuire întemeiată pe motivul descoperirii unui înscris nou, reprezentat de o decizie pronunţată de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie în recurs în interesul legii. Distincţie între natura juridică a înscrisului doveditor şi cea a deciziei de unificare a practicii judiciare. Respingerea cererii de revizuire.....288

VI. CONTENCIOS ADMINISTRATIV ŞI FISCAL.....292

A. Contencios administrativ.....292

49. Condiţiile stabilite de legiuitor pentru eliberarea certificatelor care atestă calitatea de Luptător cu Rol Determinant. Instituţiile abilitate să analizeze cererile şi să verifice dosarele persoanelor care solicită acordarea calităţii de Luptător cu Rol Determinant.....292
50. Data aplicării – în cazul funcţionarilor publici încadraţi la Direcţia Generală Regională a Finanţelor Publice Timişoara – a dispoziţiilor din Anexa nr. VIII (Familia ocupaţională de funcţii bugetare "administraţie") – Capitolul I – lit. A) (Salarizarea funcţionarilor publici) – pct. I (Salarii pentru administraţia publică centrală) – lit. d) (Funcţii publice generale de execuţie) din Legea-cadru nr. 153/2017, precum şi a majorării salariului de bază de 15% prevăzute în Nota nr. 3 din Anexa nr. VIII – Capitolul I – lit. A) – pct. I – lit. d) (Funcţii publice generale de execuţie) din Legea-cadru nr. 153/2017.....298
51. Informaţii exceptate de la accesul liber al cetăţenilor la informaţiile de interes public. Informaţii referitoare la date cu caracter personal.....311
52. Ipotezele în care se poate dispune anularea permisului de conducere 316
53. Legalitatea dispoziţiei de anulare a dreptului de deţinere, port şi folosire al armelor şi muniţiilor letale şi de retragere a permisului de arme.....320
54. Sarcina probei nivelului maxim al salariului de bază/indemnizaţiei de încadrare din cadrul aceleiaşi categorii profesionale şi familii ocupaţionale 325

B. Contencios fiscal.....333

55. Aplicarea cotei reduse de TVA de 5%. Condiţii. Posibilitatea organelor fiscale de a reîncadra forma unei tranzacţii pentru a reflecta conţinutul economic al tranzacţiei 333
56. Calitatea de contribuabil la sistemul public de pensii şi la cel de asigurări sociale de sănătate, în temeiul art. 29621 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 571/2003.....361
57. Momentul constituirii bazei de calcul a impozitului pe veniturile din salarii, calculul şi reţinerea la sursă a acestui impozit.....367
58. Nelegalitatea deciziei de instituire a măsurilor asigurătorii nemotivată corespunzător.....376
59. Procedura corectării informaţiilor înscrise în facturi. Obligaţia organelor fiscale de a stabili in mod corect realitatea fiscală, în raport de art. 11 din Legea nr. 571/2003. Respectarea de către organele fiscale a principiului prevalenţei economicului asupra juridicului.....389

60. Taxa pentru eliberarea autorizaţiei de foraje sau excavări, aferentă activităţii prevăzute de art. 267 alin. (4) din Codul fiscal, şi taxa pentru activitatea de prospecţiune, explorare şi exploatare a resurselor minerale, precum şi redevenţa minieră, prevăzute de art. 44 din Legea nr. 85/2003 395

VII. DREPT PENAL 409

A. Partea generală 409

61. Contopirea pedepselor penale rezultate din antecedenţa condamnărilor inculpatului – obligaţie a instanţei de fond pentru a asigura inculpatului dreptul la o judecată efectivă, într-un termen rezonabil şi accesul la dublul grad de jurisdicţie. Omisiunea contopirii pedepselor de către prima instanţă. Nelegalitate 409
62. Individualizarea pedepselor complementare. Criterii de conexitate cu circumstanţele specifice proprii infracţiunii reţinute şi cu elementele ingerioase ale fiecărei pedepse complementare. Individualizarea formală a acestor pedepse. Nelegalitate 412

B. Partea specială 416

63. Infracţiunea de complicitate la furt calificat. Principiile şi regulile care guvernează probele în procesul penal cu referire la actele de complicitate. Reţinerea îndoielii rezonabile cu privire la fapta de complicitate. Achitarea inculpatului. Extinderea efectelor achitării la inculpaţii care nu au declarat apel. Admisibilitate. Înlăturarea circumstanţei agravante privind săvârşirea faptei de trei sau mai multe persoane împreună. Introducerea din oficiu a părţii responsabile civilmente în proces. Nelegalitate 416
64. Infracţiunea de părăsire a locului accidentului, fără încuviinţarea poliţiei sau procurorului care efectuează cercetarea locului faptei. Situaţia premisă a infracţiunii – producerea unui accident de circulaţie. Absenţă premise. Consecinţă: nerealizarea tipicităţii obiective a infracţiunii 431

VIII. DREPT PROCESUAL PENAL 435

A. Partea generală 435

65. Principiul *ne bis in idem*. Cerinţe de aplicare: dubla identitate, de persoană şi de faptă, în sens material; caracterul nerelevant al identităţii temeiului juridic al încadrării faptei 435

IX. COOPERARE JUDICIARĂ INTERNAŢIONALĂ ÎN MATERIE PENALĂ 440

66. Transferul de proceduri penale în vederea executării pedepsei în regim de detenţie. Recunoaşterea muncii prestate pe durata executării pedepsei în statul emitent de către statul de executare. Inadmisibilitate 440

I. DREPT CIVIL

A. APLICAREA LEGII CIVILE

1. Certificat de atestare fiscală. Imposibilitatea de a crea, modifica sau stinge raporturi juridice

– Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal[1]: art. 254 alin. (7), art. 259 alin. (6^1)

– Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală[2]: art. 113 alin. (4)-(5)

– Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 1553/2006 pentru aprobarea Deciziei Comisiei fiscale centrale nr. 6/2006

– Curtea Constituțională: Decizia nr. 1069/2009[3], Decizia nr. 523/2016[4]

Certificatele de atestare fiscală au numai un rol informativ şi nu reprezintă o manifestare de voință în scopul de a crea modifica sau stinge raporturi juridice civile.

(Secția I civilă, Decizia civilă nr. 438 din 10 septembrie 2019[5], rezumată de judecător Florin Şuiu)

Prin decizia civilă nr. 208 din 12.04.2019, Tribunalul Caraş-Severin a respins apelul declarat de reclamanţii A..., B... şi C... în calitate de moştenitori ai reclamantului D... şi de pârâții E... […] şi F... împotriva sentinţei civile nr. 2543/21.12.2018 pronunţată de Judecătoria Reşiţa în dosar nr. […]/290/2011*.

Au fost respinse ca neîntemeiate motivele din apel reglementate de prevederile art. 280 alin. (2) din vechiul Cod de procedură civilă cu privire la necompetenţa materială şi funcţională a instanţei de fond, chestiune tranşată irevocabil prin decizia civilă nr. 107 pronunţată la 13.06.2018 de Curtea de Apel Timişoara cu ocazia soluţionării recursului declarat în dosarul nr. […]/290/2011, când s-a reţinut că reclamanţii nu au invocat până la prima zi de înfăţişare in fata instanţei de fond necompetenta materială a instanţei civile.

---

[1] Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, publicată în M. Of. nr. 927 din 23 decembrie 2003, cu modificările și completările ulterioare a fost abrogată prin dispozițiile art. 502 alin. (1) pct. 1 din Legea nr. 227 privind Codul fiscal, publicată în M. Of. nr. 688 din 10 septembrie 2015. (F.N.)

[2] O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată în M. Of. nr. 513 din 31 iulie 2007, cu modificările și completările ulterioare a fost abrogată prin dispozițiile art. 354 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, publicată în M. Of. nr. 547 din 23 iulie 2015. (F.N.)

[3] Publicată în M. Of. nr. 567 din 14 august 2009. (F.N.)

[4] Publicată în M. Of. nr. 34 din 12 ianuarie 2017. (F.N.)

[5] Speța a fost publicată în Revista Buletinul Curților de Apel nr. 12/2019, p. 8. (F.N.)

Tribunalul şi-a însuşit argumentele primei instanţe şi a reţinut ca neîntemeiate criticile vizând depăşirea atribuţiilor puterii judecătoreşti prin încălcarea autorităţii de lucru judecat anterior în instanţele penale a normelor de procedură aplicabile unei cauze civile exercitate în cadrul unui dosar penal, a greşitei interpretări a actului juridic dedus judecăţii, care decurge dintr-un dosar penal şi a greşitei aplicări a legii incidente în cauză.

Totodată, s-au reţinut ca neîntemeiate criticile vizând răspunderea civilă delictuală, instanţa de fond examinând în mod just excepţia lipsei legitimării procesuale pasive a pârâtului Parchetul de pe lângă Judecătoria Reşiţa şi îndeplinirea condiţiilor prevăzute de art. 998 şi urm. din vechiul C. civ.

În raport de considerentele menţionate, Tribunalul a apreciat că nici celelalte motive invocate de reclamanţi – instanţa a acordat mai mult decât s-a cerut; motivele reţinute în hotărâre sunt străine de natura pricinii – nu îşi regăsesc incidenţa în cauză.

În legătură cu apelul declarat de E... […] şi F... instanţa de apel a apreciat că în mod corect Judecătoria a considerat că reclamanţii justifică atât legitimarea procesuală pasivă, cât şi interesul promovării acţiunii, prin raportare la calitatea lor de promitenţi-cumpărători.

Împotriva hotărârii reclamanţii A..., B... şi C... în calitate de moştenitori ai reclamantului D... au exercitat calea de atac a recursului reiterând motivele invocate „în apărare, atât în instanţa de fond”, cât şi în „apel, după rejudecare”.

Recursul a fost motivat în drept cu prevederile art. 304 pct. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8 şi 9 din vechiul C. pr. civ., solicitându-se casarea deciziei civile recurate şi trimiterea cauzei în vederea judecării recursului de instanţa competentă potrivit legii în raport de prevederile art. 14 alin. (1)-(5), art. 15 alin. (1)-(4), art. 16, art. 20 alin. (1) şi (3), art. 22 alin. (1) raportat la art. 445 alin. (1)-(5) din vechiul C. pr. pen., precum şi anularea certificatelor fiscale false nr. 315/2007, 602/2007, 6077/2007 şi a tuturor actelor subsecvente acestora.

În vederea analizării criticilor formulate în calea extraordinară de atac a recursului, se impune stabilirea contextului în care a fost sesizată instanţa de judecată la 12.04.2011.

Astfel, prin Ordonanţa de scoatere de sub urmărire penală şi aplicarea unei sancţiuni cu caracter administrativ dată în dosarul nr. […]/P/2009 la data de 18.06.2010, Parchetul de pe lângă Judecătoria Reşiţa a dispus scoaterea de sub urmărire penală pentru faptele prevăzute de art. 25 C. pen., raportat la art. 289 şi art. 290 C. pen., cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen., respectiv art. 289 şi art. 290 C. pen., cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen., a învinuiţilor F... şi G..., aplicarea unei amenzi în sumă de 1 000 lei învinuitului şi 500 lei învinuitei şi înaintarea unui exemplar al ordonanţei Primăriei – Consiliului […] în vederea demarării demersurilor legale referitor la anularea certificatelor fiscale false nr. 215/2007, 602/2007 şi 677/2007 şi a tuturor actelor subsecvente acestora, reţinând că în cursul anului 2007, învinuitul F..., în calitate de secretar al Primăriei […], i-a solicitat învinuitei G..., agent fiscal, să întocmească în fals mai multe certificate fiscale şi cereri de eliberare, după cum urmează: 215/2007, 602/2007 şi 677/2007. A mai reţinut că cererile de eliberare figurează ca fiind formulate de către H..., I… şi J…, deşi aceste persoane nu au solicitat eliberarea vreunui certificat fiscal (fila 5 dosar nr. […] /290/2011).

Împotriva acestei ordonanţe, petentul F..., pârât în prezentul dosar, a formulat plângere, care a fost respinsă prin sentinţa penală nr. 461/9.11.2010, pronunţată de Judecătoria Reşiţa în dosar nr. […] /290/2010 (filele 6-7 dosar), definitivă prin Decizia

penală nr. 33/R/8.02.2011 (filele 8-11 dosar), pronunţată de Tribunalul Caraş-Severin, prin care au fost respinse recursurile formulate.

Ulterior, s-a dispus îndreptarea erorii materiale cu privire la certificatul fiscal nr. 215/2007 ca fiind corect nr. 315/2007, prin procesul verbal de îndreptare eroare materială din data de 20.12.2011 (fila 34 dosar).

Aşadar, urma a fi sesizată instanţa civilă referitor la anularea certificatelor fiscale false nr. 215/2007, 602/2007 şi 677/2007 şi a tuturor actelor subsecvente acestora.

Ca urmare a menţinerii Ordonanţei din data de 18.06.2010 ca legală şi temeinică prin hotărârile judecătoreşti mai sus menţionate, apelanta-reclamanta A... şi D... - antecesorul apelanţilor reclamanţi B... şi C..., au investit instanţa civilă cu acţiunea civilă înregistrată la data de 12.04.2011, prin care au solicitat instanţei anularea certificatului de moştenitor nr. 174/04.06.2007 în dosarul nr. […] /2007 al BNP. K..., precum şi a contractului de vânzare-cumpărare nr. 4693/2007, referitor la terenurile situate în […], identificate în CF. […], nr. top […] şi […] (cu transfer în CF. […] UAT. […] loc […]) şi a tuturor actelor subsecvente, apreciind că certificatele fiscale nr. 602/2007 şi nr. 677/2007, care au stat la baza dezbaterii succesorale şi a vânzărilor subsecvente, au fost anulate prin Ordonanţa din data de 18.06.2010.

Însă, pe parcursul judecăţii în primă instanţă, apelanta-reclamanta A... şi D... - antecesorul apelanţilor reclamanţi B... şi C... au depus precizare de acţiune, prin care au solicitat, pe lângă petitele iniţiale, şi anularea certificatelor fiscale false nr. 315/2007, nr. 602/2007 şi nr. 677/2007, precum şi a tuturor actelor subsecvente acestora, aşa cum rezultă din înscrisul de la fila 193 din dosarul primei instanţe – vol. I, susţinând în continuare că acestea au fost anulate de instanţa penală.

De menţionat că, în cadrul rejudecării în fond după casare instanţele s-au pronunţat asupra petitului privind anularea certificatelor fiscale şi a tuturor actelor subsecvente.

În legătură cu natura certificatelor de atestare fiscală este de remarcat că, potrivit Deciziei Comisiei fiscale centrale nr. 6/2006, aprobată prin Ordinul Ministrului Finanţelor Publice nr. 1553/2006, certificatul de atestare fiscală reprezintă un act emis de organul fiscal competent prin care sunt atestate creanţele fiscale exigibile pe care o persoană fizică sau juridică le datorează la o anumită dată.

În consecinţă, certificatul de atestare fiscală nu este un act care stabileşte modifică ori stinge drepturi sau obligaţii fiscale, având numai rolul de informare asupra creanţelor fiscale.

Prin decizia Curţii Constituţionale nr. 1069/2009, cu privire la dispoziţiile art. 254 alin. (7) şi art. 259 alin. (6^1) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, ale cărei considerente au stat la baza Deciziei CCR nr. 523/2016, cu privire la dispoziţiile art. 113 alin. (4) şi (5) din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, s-a statuat că „*dispoziţiile legale criticate prevăd că înstrăinarea unui teren sau a unei construcţii nu poate fi efectuată, sub sancţiunea nulităţii absolute a actului translativ de proprietate, până când titularul dreptului de proprietate asupra terenului respectiv nu are stinse orice creanţe fiscale locale, cu excepţia obligaţiilor fiscale aflate în litigiu, cuvenite bugetului local al unităţii administrativ-teritoriale unde este amplasat terenul sau al celei unde îşi are domiciliul fiscal contribuabilul în cauză.* Raţiunea care a stat la baza unei atari soluţii legislative a fost crearea unui climat de stabilitate şi securitate juridică, precum şi preocuparea statului în a găsi metode eficiente pentru a determina contribuabilul să îşi execute obligaţiile fiscale indiferent de natura şi cuantumul lor. Astfel, Curtea reţine că o asemenea măsură este expresia obligaţiei pozitive a statului

de a asigura ritmicitatea şi certitudinea alimentării bugetelor locale cu sumele de bani aferente obligaţiilor fiscale care revin în sarcina contribuabililor. Prin urmare, faptul că legiuitorul a condiţionat înstrăinarea unui teren sau a unei clădiri de stingerea tuturor creanţelor fiscale locale ale titularului dreptului de proprietate nu echivalează cu instituirea unei incapacităţi de a vinde sau de a dona bunul imobil în cauză, ci, din contră, o asemenea condiţionare este menită să asigure în mod eficient îndeplinirea unei obligaţii legale şi constituţionale a persoanelor fizice sau juridice, şi anume plata sarcinilor fiscale, indiferent de natura lor, la bugetele locale."

Rezultă deci că numai valabilitatea unor acte de înstrăinare este condiţionată de plata creanţelor fiscale, ori din dosarul de urmărire penală nr. […]/P/2009 nu a rezultat că certificatele fiscale a căror anulare s-a solicitat ar fi cuprins date nereale şi cu privire la situaţia creanţelor fiscale, atestând în fals că imobilele respective nu ar fi fost grefate de datorii.

Pe de altă parte, certificatele de atestare fiscală având numai un rol informativ nu exprimă o manifestare de voinţă producătoare de efecte juridice cu scopul de a crea, modifica sau stinge raporturi juridice civile.

În concluzie, se reţine că în mod just instanţa de apel şi instanţa de fond au apreciat cu privire la valabilitatea actelor subsecvente acestor certificate de atestare fiscală, cu atât mai mult cu cât în speţă reclamanţii nu au justificat un drept de proprietate prin contractele încheiate sub semnătură privată sub imperiul prevederilor Legii nr. 59/1974 cu privire la fondul funciar, prin care înstrăinarea terenurilor prin acte între vii a fost interzisă.

2. Prestaţii sociale încasate necuvenit de moştenitorii beneficiarului. Cerere de restituire. Lege aplicabilă

– Legea nr. 448/2006 privind protecția şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap rep.[1]: art. 101 alin. (1) şi (2)

– Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, rep.[2]: art. 6 alin. (2)

Cererea de restituire a prestațiilor sociale încasate în mod necuvenit de moştenitorii beneficiarului întemeiată pe prevederile Legii nr. 448/2006 are natura unei cereri în acoperirea prejudiciului cauzat printr-o fapta ilicită, astfel că legea aplicabilă în soluționarea litigiului se stabileşte conform art. 6 alin. (2) Cod civil.

(Secția I civilă, Decizia civilă nr. 248 din 8 mai 2019[3], rezumată de judecător Florin Şuiu)

Prin sentinţa civilă nr. 961/17.05.2018 pronunţată de Judecătoria Reşiţa în dosar nr. […]/290/2017 a fost respinsă ca inadmisibilă cererea formulată de reclamanta Direcţia Generală de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului Caraş-Severin împotriva pârâţilor A…, B…şi C… SA.

---

[1] Publicată în M. Of. nr. 1 din 3 ianuarie 2008. (F.N.)

[2] Publicată în M. Of. nr. 505 din 15 iulie 2011. (F.N.)

[3] Speța a fost publicată în Revista Buletinul Curților de Apel nr. 8-9/2019, p. 9. (F.N.)

Apelul declarat de reclamantă împotriva sentinţei a fost respins de Tribunalul Caraş-Severin prin decizia civilă nr. 579/A/22.10.2018 pronunţată în dosar nr. […]/290/2017

Împotriva deciziei a declarat recurs reclamanta care în motivare a învederat în esenţă că, raportat la momentul la care s-a creat prejudiciul şi la prevederile art. 6 Cod civil, în mod greşit a reţinut tribunalul incidenţa modificărilor aduse de O.U.G. nr. 93/2016 celei cu nr. 44/2014.

Astfel investită, Curtea a constatat că reclamanta a solicitat primei instanţe obligarea pârâţilor la restituirea prestaţiilor sociale încasate necuvenit de moştenitorii defunctului D... în perioada noiembrie 2013-ianuarie 2014 şi dobânda aferentă.

Pentru a respinge ca inadmisibilă cererea, judecătoria a avut în vedere că reclamanta a sesizat instanţa la 12.09.2017, iar dispoziţia de recuperare de la moştenitori a sumei de bani încasată de aceştia a fost emisă la 11.05.2016, dată la care Legea nr. 448/2016 a fost modificată, consecinţa fiind aceea că, faţă de dispoziţiile art. 101 din lege, de cele ale art. 1 alin. (4) şi urm. din O.U.G. nr. 44/2014 şi ale art. 226 din Legea nr. 207/2015, recuperarea sumelor încasate necuvenit se face prin punerea în executare a dispoziţiei de recuperare în condiţiile stabilite de Codul de procedură fiscală şi nu pe calea urmată de reclamantă.

A mai avut în vedere instanţa că, potrivit art. 6 alin. (5) şi (6) Cod civil, dispoziţiile legii noi se aplică actelor şi faptelor încheiate după intrarea lor în vigoare, la fel şi efectelor viitoare ale situaţiilor juridice născute anterior, derivate din starea şi capacitatea persoanelor, dacă aceste situaţii subzistă după intrarea în vigoare a legii noi.

Respingând apelul declarat de reclamantă împotriva sentinţei, tribunalul a reţinut că, faţă de data emiterii dispoziţiei de recuperare, prima instanţă a făcut corecta aplicare a dispoziţiilor art. 6 alin. (5) şi (6) Cod civil coroborat cu art. 1 alin. (4) din O.U.G. nr. 44/2014, art. 226 din Legea nr. 207/2015.

Raportând criticile recurentei la aceste constatări ale tribunalului, Curtea le-a găsit ca fiind întemeiate şi le-a admis ca atare.

Astfel, solicitarea reclamantei privind restituirea prestaţiilor sociale încasate în mod necuvenit de moştenitorii persoanei îndreptăţită la acest beneficiu (şi care a decedat) întemeiată pe prevederile Legii nr. 448/2006 are natura unei cereri în acoperirea prejudiciului cauzat prin fapta ilicită susţinut a fi fost săvârşită de pârâţi, legea aplicabilă în soluţionarea unui litigiu având un asemenea obiect fiind stabilită de art. 6 alin. (2) Cod civil („Actele şi faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârşite… înainte de intrarea în vigoare a legii noi nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârşirii… lor”) şi nu de art. 6 alin. (5) şi (6) din acelaşi cod.

Pentru a reţine incidenţa alineatului (5) al art. 6 C. civ. („Dispoziţiile legii noi se aplică tuturor actelor şi faptelor încheiate sau, după caz, produse ori săvârşite după intrarea sa în vigoare, precum şi situaţiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare”), instanţele anterioare s-au raportat greşit la momentul emiterii deciziei de recuperare (11.05.2016), câtă vreme litigiul nu vizează acest act al reclamantei ci, aşa cum s-a arătat, cauzarea unui prejudiciu printr-o faptă ilicită.

Nici alineatul 6 („Dispoziţiile legii noi sunt… aplicabile şi efectelor viitoare ale situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acesteia, derivate din starea şi capacitatea persoanelor…”) – de asemenea reţinut ca fiind incident – nu este aplicabil

cauzei, câtă vreme nu decesul antecesorului pârâţilor este vizat de litigiu ci prejudiciul cauzat de pârâţii moştenitori ai acestuia.

Având în vedere aceste considerente, Curtea constată că la momentul cauzării prejudiciului invocat de reclamantă (noiembrie 2013-ianuarie 2014), prevederile art. 101 din Legea nr. 448/2006 dispuneau că „(1) Sumele încasate necuvenit cu titlu de prestaţii sociale de către persoana cu handicap sau familia acesteia se recuperează de la aceasta…(2) Sumele stabilite în conformitate cu prevederile alin. (1), nerecuperate din cauza decesului persoanei cu handicap, se recuperează, după caz, de la moştenitori… în condiţiile dreptului comun", astfel că prezenta cerere prin care reclamanta a solicitat ca instanţa de judecată să oblige pârâţii la restituire este admisibilă.

Pentru aceste considerente, având în vedere că, menţinând soluţia de respingere ca inadmisibilă a cererii, tribunalul a soluţionat procesul fără a intra în cercetarea fondului, în baza art. 498 alin. (2) C. pr. civ. raportat la art. 488 alin. (1) pct. 5 şi 8 C. pr. civ., instanţa a admis recursul reclamantei, a casat decizia recurată şi a trimis cauza la aceeaşi instanţă pentru rejudecarea apelului.

B. DREPTURI REALE

3. Procedura de restituire a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989

– Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, rep.[1]: art. 25

– Legea 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății şi justiției, precum şi unele măsuri adiacente

Refuzul de soluționare a unei cereri echivalează în privința efectelor cu un răspuns negativ care deschide persoanei îndreptățite accesul la justiție, motivul invocat de pârât, respectiv necomunicarea de către intimați a unor copii de pe actele de identitate, neconstituind un impediment legal care să împiedice soluționarea notificării.

(Secția I civilă, Decizia civilă nr. 210 din 23 octombrie 2019[2], rezumată de judecător Daniel Ioan Herman)

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată sub nr. […]/30/2018 reclamanţii A... şi B... au chemat în judecată pe pârâtul Primarul Municipiului Timişoara solicitând obligarea acestuia la emiterea dispoziţiei privind acordarea despăgubirilor pentru imobilul situat în Timişoara […], înscris în CF nr. […], nr. top […].

În motivarea cererii s-a arătat că în anul 2001 odată cu apariţia Legii nr. 10/2001 au formulat notificare prin care au solicitat restituirea în natură a imobilului.

---

[1] Publicată în M. Of. nr. 798 din 2 septembrie 2005. (F.N.)

[2] Speța a fost publicată în Revista Buletinul Curților de Apel nr. 2/2020, p. 8. (F.N.)

Dosarul administrativ nr. […]/2001 a fost trimis Instituţiei Prefectului fiind apoi returnat Primăriei Municipiului Timişoara pentru a se emite dispoziţia, însă nici până în prezent dosarul nu a fost soluţionat.

Pârâtul a depus întâmpinare prin care s-a recunoscut starea de fapt arătată în cuprinsul cererii principale.

Prin Sentinţa civilă nr. 161 din 18.02.2019 pronunţată în dosarul nr. […]/30/2018, Tribunalul Timiş a admis cererea formulată de reclamanţii A... şi B..., în contradictoriu cu pârâtul Primarul Municipiului Timişoara şi a obligat pârâtul să procedeze la soluţionarea Notificării nr. 5/22.05.2001 înregistrată în dosarul nr. […]/2001, fără cheltuieli de judecată.

Pentru a dispune astfel, instanţa a reţinut că reclamanţii - în calitate de persoane îndreptăţite – au notificat Municipiul Timişoara – în calitate de persoană juridică deţinătoare – solicitând restituirea în natură a imobilului preluat abuziv în baza Decretului nr. 223/1974.

Notificarea a fost înregistrată sub nr. 5/22.05.2001 şi nu a fost soluţionată până în prezent prin emiterea unei dispoziţii motivate.

Potrivit art. 25 din Legea nr. 10/2001 unitatea deţinătoare este obligată să se pronunţe prin decizie sau dispoziţie motivată asupra cererii de restituire în natură sau dacă restituirea în natură nu este posibilă să se pronunţe prin decizie sau dispoziţie motivată asupra despăgubirilor cuvenite în condiţiile legii speciale privind regimul de stabilire şi plată a despăgubirilor aferente imobilelor preluate abuziv aşa cum se prevede la art. 26 din Legea nr. 10/2001.

Obligaţia de soluţionare a notificării este expres prevăzută de lege şi reprezintă o prestaţie pozitivă ce revine pârâtei în baza legii.

Aşa fiind, văzând şi art. 1164 C. civ. instanţa a admis ca întemeiată cererea şi a obligat pârâtul să soluţioneze notificarea prin emiterea dispoziţiei motivate.

Împotriva Sentinţei civile nr. 161 din 18.02.2019 pronunţată de Tribunalul Timiş în dosarul nr. […]/30/2018 a declarat apel pârâtul Primarul Municipiului Timişoara, solicitând admiterea apelului, schimbarea în tot a hotărârii apelate în sensul respingerii cererii de chemare în judecată,

În motivarea apelului, pârâtul a arătat că prima instanţă a pronunţat o hotărâre netemeinică şi nelegală, admiţând cererea de chemare în judecată formulată de către reclamanţii - intimaţi şi dispunând obligarea sa la soluţionarea notificării nr. 5/22.05.2001 înregistrată în dosarul nr. […]/2001.

Prin cererea de chemare în judecată, reclamanţii-intimaţi au solicitat obligarea instituţiei pârâte la emiterea dispoziţiei privind acordarea despăgubirilor pentru imobilul - apartament […], înscris în CF nr. […], nr. top. […] precum şi obligarea Primarului municipiului Timişoara de a transmite Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor dispoziţia în vederea acordării despăgubirilor în condiţiile legii.

Prin notificarea nr. 5/22.05.2001, numiţii A... şi B... prin mandatar C..., au solicitat restituirea în natură a apartamentului nr. […] situat în Timişoara […]. Apartamentul revendicat a trecut în proprietatea Statului Român în baza Decretului nr. 223/1974 de la autorii notificării iar apoi a fost vândut în temeiul Legii nr. 112/1995 unor persoane fizice.

Prin Dispoziţia nr. 1522/19.12.2002 a Primarului Municipiului Timişoara s-a respins cererea de restituire în natură a imobilului situat în Timişoara, […] înscris în CF ind. […] Timişoara, nr. top. […] formulată de A... şi B... şi s-a transmis spre soluţionare Instituţiei Prefectului jud. Timiş dosarul privind notificarea susnumiţilor.

Dispoziţia nr. 1522/19.12.2002 emisă de Primarul Municipiului Timişoara a fost contestată la Tribunalul Timiş. Prin sentinţa civilă nr. 296/07.04.2003 pronunţată în dosarul nr. […]/C/2003 s-a respins ca neîntemeiată contestaţia formulată de reclamanţi. împotriva acestei soluţii, reclamanţii au declarat apel care a fost de asemenea respins ca nefondat prin Decizia civilă nr. 199/27.11.2003 pronunţată de Curtea de Apel Timişoara în dosarul nr. […]/C/2003. Ulterior, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie prin decizia din data de 02.12.2004 a respins irevocabil recursul declarat de către reclamanţi.

Dosarul administrativ nr. […]/2001 a fost transmis de Instituţia Prefectului Timiş la A.N.R.P la data de 01.11.2005. Această instituţie însă 1-a returnat în vederea reanalizării şi emiterii unei noi dispoziţii, având în vedere că, prin art. 33 Titlul VII din Legea nr. 247/2005 au fost abrogate art. 34-40 din Legea nr. 10/2001.

Prin adresa nr. […] - […] din 02.04.2019 a Direcţiei Clădiri, Terenuri, Dotări Diverse - Biroul Clădiri – Terenuri II VEST, s-a precizat că, pentru ca dosarul administrativ nr. 259 să poată fi înaintat Comisiei de Aplicare a Legii nr. 10/2001 din cadrul instituţiei pârâte în vederea emiterii unei dispoziţii cu propunere de acordare de despăgubiri şi înaintarea dosarului către Autoritatea Naţională pentru Stabilirea Despăgubirilor, intimaţii trebuind să transmită pârâtului copii autentificate de pe actele de identitate, deoarece cele existente la dosarul administrativ erau expirate din anul 2012.

Până în prezent apelantul pârât nu a primit înscrisurile solicitate. Doar după ce intimaţii vor comunica cele solicitate, procedura administrativă de soluţionare a dosarului în baza Legii nr. 10/2001 va putea fi continuată.

În drept, apelul a fost întemeiat pe dispoziţiile art. 466-481 C. pr. civ., pe dispoziţiile Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989 coroborate cu prevederile H.G. nr. 250/2007 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare unitară a Legii nr. 10/2001.

Astfel învestită, instanţa de apel a reţinut că prin cererea de apel formulată, după o reiterare a etapelor pe care le-a parcurs soluţionarea notificării formulate de reclamanţi în baza Legii nr. 10/2001, apelantul a invocat ca motiv de netemeinicie şi nelegalitate a sentinţei tribunalului, împrejurarea că intimaţii trebuie să transmită copii autentificate de pe actele de identitate, deoarece cele existente la dosarul administrativ erau expirate din anul 2012 şi că de abia după comunicarea celor solicitate procedura administrativă va putea fi continuată.

Curtea reţine că reclamanţii au formulat notificarea nr. 5/22.05.2001 prin care au solicitat restituirea în natură a apartamentului nr. […] situat în Timişoara, […], înscris în CF ind. […] Timişoara, nr. top. […], iar prin Dispoziţia nr. 1522/19.12.2002 a Primarului Municipiului Timişoara s-a respins cererea de restituire în natură a imobilului menţionat şi s-a transmis spre soluţionare Instituţiei Prefectului judeţului Timiş dosarul privind notificarea formulată (f.8 din dosarul primei instanţe). Din adresa nr. […]/[…] din 27.07.2017 a Instituţiei Prefectului judeţului Timiş comunicată mandatarei reclamanţilor, rezultă că dosarul administrativ a fost transmis de Instituţia Prefectului Timiş la A.N.R.P la data de 01.11.2005, iar această instituţie l-a returnat în vederea reanalizării şi emiterii unei noi dispoziţii, având în vedere că, prin art. 33 Titlul VII din Legea nr. 247/2005 au fost abrogate art. 34-40 din Legea nr. 10/2001, în consecinţă dosarul fiind trimis Primăriei Municipiului Timişoara (f.6 din dosarul primei instanţe).

Din cele mai sus arătate, rezultă faptul că notificarea formulată de reclamanţi privind acordarea de măsuri reparatorii în temeiul Legii nr. 10/2001 pentru imobilul preluat de stat înainte de 1989 nu a fost soluţionată încă pe fond, dosarul fiind trimis între diversele instituţii implicate, iar pârâtul din prezenta cauză, deşi avea obligaţia de se pronunţa asupra dosarului administrativ cu soluţionarea căruia a fost sesizat, a refuzat cu motivarea că reclamanţii nu au depus înscrisurile solicitate, respectiv copii autentificate de pe actele de identitate.

Conform jurisprudenţei în materie, refuzul de soluţionare a unei cereri echivalează în privinţa efectelor cu un răspuns negativ care deschide persoanei îndreptăţite accesul la justiţie, motivul invocat de pârât neconstituind un impediment legal care să împiedice soluţionarea notificării.

Întrucât pârâtul în cauza de faţă nu a respectat obligaţia instituită prin art. 25 din Legea nr. 10/2001 modificată, de a se pronunţa asupra cererii de acordare a măsurilor reparatorii formulată în temeiul Legii nr. 10/2001 de către reclamanţi, în mod corect prima instanţă a admis cererea acestora.

Pentru considerentele arătate mai sus, deoarece motivul de apel invocat nu este întemeiat, conform art. 480 alin. (1) C. pr. civ., instanţa a respins apelul formulat de pârâtul Primarul Municipiului Timişoara împotriva Sentinţei civile nr. 161 din 18.02.2019 pronunţată de Tribunalul Timiş în dosarul nr. […]/30/2018.

C. TEORIA GENERALĂ A OBLIGAŢIILOR

4. Daune morale. Plângeri penale şi majorări administrative. Exerciţiul normal al unui drept subiectiv

– Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, rep.[1]: art. 14, art. 15, art. 1353

Fapta prejudiciabilă nu este ilicită atunci când a fost săvârşită de autorul său în exercitarea prerogativelor recunoscute de lege unui drept subiectiv[2].

(Secția I civilă, Decizia civilă nr. 425 din 4 iulie 2019[3], rezumată de judecător Florin Dogaru)

În speţă, reclamantul A... a formulat o acţiune având ca obiect obligarea pârâtei B... la plata unor despăgubiri de 20.000 Euro cu titlu de daune morale reprezentând daune morale pentru prejudiciile aduse de către pârâtă *onoarei şi demnităţii profesiei reclamantului***,** în temeiul răspunderii civile delictuale.

---

[1] Publicată în M. Of. nr. 505 din 15 iulie 2011. (F.N.)

[2] „Orice drept privat conferă facultatea de a acționa în interes personal, iar nu în interes social. Revine legii atribuția să se asigure că prerogativele acordate titularului dreptului nu sunt contrare interesului public. Dar nu trebuie să îi cerem celui care își exercită dreptul să se preocupe el însuși de interesul social". Ripertes G., *Le régime démocratique et le droit civil moderne*, Paris, 1936, citat de Căpățână O., *Premisele juridice ale exercitării comerțului*, în R.D.C. nr. 1/1991, p. 13, nota 1. (F.D.)

[3] Speța a fost publicată în Revista Buletinul Curților de Apel nr. 11/2019, p. 9. (F.N.)

Potrivit prevederilor art. 1357 NCC, cel care cauzează altuia un prejudiciu printr-o fapta ilicita, săvârşită cu vinovăţie, este obligat să îl repare**.**

Răspunderea civilă delictuală presupune un raport juridic obligaţional care izvorăşte dintr-o faptă ilicită cauzatoare de prejudicii, raport în care autorul faptei ilicite sau o altă persoană chemată să răspundă are obligaţia de a repara prejudiciul. Condiţiile legale pentru antrenarea răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie sunt: fapta ilicită, prejudiciul, raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită şi prejudiciu, vinovăţia.

Prin *fapta ilicită*, ca element al răspunderii civile delictuale, se înţelege orice acţiune sau inacţiune prin care, încălcându-se normele dreptului obiectiv, sunt cauzate prejudicii dreptului subiectiv sau chiar interesului ce aparţine unei persoane. Nu numai fapta comisivă (acţiunea), ci şi omisiunea (inacţiunea) ar putea constitui element al răspunderii civile delictuale – art. 1349 alin. (1) C. civ. – în măsura în care norma juridică obligă o persoană să acţioneze într-un anumit mod, iar aceasta nu s-a conformat dispoziţiei legale, deci nu şi-a îndeplinit o activitate impusă de lege sau nu a luat o măsură impusă de lege.

În aprecierea caracterului ilicit al faptei urmează a se ţine cont şi de bunele moravuri (regulile de convieţuire socială), în măsura în care acestea sunt încorporate în normele juridice care fac trimitere la morală.

Conform art. 1353 C. civ.: „*cel care cauzează un prejudiciu prin chiar exerciţiul drepturilor sale nu este obligat să îl repare, cu excepţia cazului în care dreptul este exercitat abuziv”.*

Prin urmare, *fapta prejudiciabilă nu este ilicită dacă a fost săvârşită de autorul său în exercitarea normală a unui drept subiectiv ce îi aparţine*. Exercitarea normală a dreptului subiectiv presupune: respectarea legii, a uzanţelor şi a bunelor moravuri; respectarea limitelor externe ale dreptului subiectiv, atât de ordin material (de exemplu, proprietarul unui teren nu poate să construiască dincolo de linia vecinătăţii), cât şi de ordin juridic (spre exemplu, creditorul nu poate pretinde debitorului său mai mult decât acesta îi datorează); respectarea limitelor interne ale dreptului subiectiv, adică exercitarea acestuia numai potrivit scopului în vederea căruia este recunoscut de lege; exercitarea dreptului subiectiv cu bună-credinţă. Dacă însă dreptul subiectiv este exercitat abuziv, va fi angajată răspunderea civilă delictuală a titularului pentru prejudiciile astfel cauzate.

Pentru a caracteriza *exerciţiul unui drept subiectiv ca abuziv*, este necesar să fie îndeplinite următoarele cerinţe: să existe un drept subiectiv civil, ceea ce presupune, printre altele, respectarea limitelor externe ale dreptului; autorul abuzului să fie titularul dreptului subiectiv civil în cauză şi să fie capabil să îl exercite; dreptul să fie dirijat spre realizarea unui alt scop decât acela pentru care a fost recunoscut de lege (să fie deturnat de la finalitatea sa legală), de exemplu, titularul îşi exercită dreptul subiectiv în scopul de a vătăma pe altul, de a-l şicana etc.; dreptul să fie exercitat cu rea-credinţă.

Sancţiunea cu caracter general a exercitării abuzive a unui drept subiectiv constă în obligarea autorului abuzului, dacă este cazul, la plata despăgubirilor pentru prejudiciul de ordin patrimonial sau nepatrimonial cauzat prin exercitarea abuzivă a dreptului său, potrivit regulilor ce guvernează răspunderea civilă delictuală.

Curtea reţine că, în conformitate cu dispoziţiile art. 10 din Convenţie Europeană a Drepturilor Omului: „1. *Oricare persoană are dreptul la libertatea de exprimare*. Acest drept cuprinde *libertatea de opinie* şi libertatea de a primi sau de a comunica informaţii ori idei fără amestecul autorităţilor publice şi fără a ţine seama de frontiere. Prezentul

articol nu împiedică statele să impună societăţilor de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune un regim de autorizare. 2. Exercitarea acestor libertăţi, ce comportă îndatoriri şi responsabilităţi, poate fi supusă unor formalităţi, condiţii, restrângeri sau sancţiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea naţională, integritatea teritorială sau siguranţa publică, apărarea ordinii şi prevenirea infracţiunilor, protecţia sănătăţii sau a moralei, protecţia reputaţiei sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informaţii confidenţiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparţialitatea puterii judecătoreşti".

Referitor la încălcările privind onoarea şi reputaţia, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a clasificat *afirmaţiile unei persoane în două categorii*: *1. judecăţi de valoare şi 2. afirmaţii factuale.*

Judecăţile de valoare presupun exprimarea opiniei unei persoane asupra calităţilor profesionale, morale şi personale ale altuia.

Afirmaţiile factuale se referă la exprimarea unor acuzaţii de a fi comis fapte determinate.

Jurisprudenţa Curţii Europene permite sancţionarea judecăţilor de valoare, atunci când acestea sunt pur injurioase ori atunci când nu au o bază factuală suficientă (decizia Corneliu Vadim Tudor c. România).

Comunicarea unor informaţii factuale (acuzaţii determinate) false despre o persoană poate face obiect ai unor sancţiuni. Curtea Europeană a Drepturilor Omului subsumează posibilitatea de sancţionare de buna-credinţă a celui ce face afirmaţiile în discuţie şi de respectarea unei anumite deontologii care impune verificarea informaţiilor. Potrivit jurisprudenţei constante a Curţii Europene a Drepturilor Omului în materia atingerilor aduse libertăţii de exprimare, atunci când comunicarea unor informaţii factuale nu este realizată cu bună-credinţă, se impune aplicarea unor sancţiuni pentru a proteja drepturile şi libertăţile altuia.

În speţa dedusă judecăţii, Curtea constată că pârâta nu a emis nici judecăţi de valoare şi nici afirmaţii factuale, în sensul mai sus descris; *plângerile penale şi sesizările administrative formulate de către pârâta recurentă se încadrează în exercitarea normală a dreptului recunoscut oricărei persoane de a se adresa organelor competente de urmărire penală, conform dispoziţiilor art. 288 alin. (1) C. pr. pen., iar comunicările prin sms şi bilet scris adresate reclamantului, se încadrează în libertatea de exprimare a pârâtei.*

Sesizarea de către pârâta recurentă a organelor de urmărire penală nu poate reprezenta un abuz de drept, în absenţa elementelor care să demonstreze că acesta a acţionat cu rea-credinţă, în scopul de şicanatoriu.

Or, reclamantul nu a dovedit reaua-credinţă a pârâtei, cu atât mai mult cu cât, în urma sesizării pe care a formulat-o împotriva acesteia în legătură cu infracţiunea de inducere în eroare a organelor judiciare, prin *Încheierea penală nr. 830/10.10.2017, definitivă, pronunţată de Judecătoria Deva în dosarul nr. […]/221/2017* – depusă la fila 14-15 dosar recurs – s-a dispus respingerea plângerii formulate împotriva ordonanţei de clasare date în dosarul […]/P/2015 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Deva.

În considerentele acestei hotărâri, se reţin următoarele: „Infracţiunea de inducere în eroare a organelor de judiciare se poate comite cu intenţie directă sau indirectă. Potrivit literaturii de specialitate şi practicii judiciare, făptuitorul trebuie să fie de rea-credinţă, să sesizeze organele judiciare cu privire la existenţa unei fapte prevăzute de legea penală ori în legătură cu săvârşirea unei asemenea fapte de către o anumită persoană, cunoscând că aceasta este nereală.